

Občas potkávám kolegy, kteří budí dojem, jakoby učili, aniž vědí proč.
Pro mě je učení jednou z nejvýznamnějších sil každého člověka.

INSPIRACE VE VÝCHOVĚ

Když se zpětně ohlédnu, provedu jistou introspekci, a zobecním věci, které mě v životě pomohly, které mě posílily, které si dokáži i třeba po deseti letech vybavit, pak dojdou k závěru, že významnými momenty byly v mém životě chvíle inspirace. Takové posílení duchem. Myslím takové situace nebo momenty, kdy jsem cítil příval energie, příval moudrosti, nadšení a radosti.

Chtěl bych Vám zpřístupnit pár dat, které pro mě byly inspirací. Víím, že to není lehké a možná je to i nemožné, člověk zřejmě nemůže zažívat inspiraci každé tři minuty, ale kdo ví.

KNIHY

V Bachově „Rackovi“ si maminka dělá starosti se svým synem Rackem, že bude jen kost a peří, když se nebude dostatečně zajímat o jídlo. On ji odpovídá prostou větou¹: „*Já chci jenom znát.*“ A miní tím naprosté odevzdání se poznání. Pohlcení se a nakonec až rozpuštění se v otázce: Co všechno mohu znát? Které hranice mohu ještě překonat? Co mě limituje? Bachův Racek říká: **Limitujeme sami sebe.** Jsme to my, kdož si vytváří své hranice. A pokud si to uvědomíme – jsme na cestě k jejich překonání.

Jonathanu Livingstonovi Rackovi se daří překonávat jednu hranici za druhou. Naučí se létat výš, létat rychleji. Létat ve tmě! – Naučí se nebát! – Nedívat se na své hranice jako na něco neměného.

A přitom všem ví, že je jenom obyčejný racek. A že kterýkoli jiný racek může dokázat to samé co on. Že „*všichni můžeme být volní*“.² Že kterémukoli rackovi se může dostat poznání a inspirace. Životně důležitého tepla a zadosťučnění. Za jediného předpokladu – pokud – „*Si přejeme se učit*“.³

Axel Munthe, švédský lékař a spisovatel popisuje ve své autobiografické knize⁴ *The story of San Michele* ženu z lepší společnosti, která porodila dítě a nemohla či nechtěla se o ně starat. Poslala jej pryč (r.1890). Když byla po třech letech zavřena za zavraždění svého dítěte, a podezřena ze zavraždění svých zbylých dětí, vydal se Munthe hledat, jestli po ni nějaké dítě nezbylo. Jedno zbylo. Byl to chlapec John. Měla se o něj starat jedna rodina ševců, ale nebylo jim dostatečně zapláceno a tak, když ho Munthe objevil, viděl, že je v zimě na Štědrý den téměř nahý, podvyživené, **bojí se člověka**, bojí se svého okolí. Byli mu asi tři a půl roku. Munthe zaplatil a vzal Johna sebou. Co s ním? Jeptišky ho mít nemohly. Jedna bezdětná rodina ho nakonec přijala – ale, když za půl roku zjistila, že mohou mít vlastní dítě – chtěla Johna vrátit.

Munthe ho přivedl k sobě domů a jeho služebná se o něj začala starat. Pak se stalo ještě všelicos pěkného – ale nebudu tím zdržovat – dítě se prostě nějak nedokázalo odhodlat

¹ Bach, R. *Jonathan Livingston Seagull*. London: Pan Books Ltd, 1973. ISBN 0330236474. Str. 14

² Tamtéž. Str. 27

³ Tamtéž. Str. 58

⁴ Munthe, A. *The story of San Michele*. First published by John Murray, Albemarle street, London. Leicester: Ulverscroft. Roku 1929.

k úsměvu. Do života si neslo pořádný mindrák. Munthe jenom říkal, že „*Mohu říci, že víme velmi málo o mentalitě dítěte. Jsme prostě cizinci ve světě, v němž žijí.*“⁵ Dítě v šesti letech umřelo. To proč to celé říkám, není „jenom“ o lidském hrdinství – a nehrdinství – ale také o tom, co se stalo při úmrtí Johna.

Munthe i jeho služebná se o něj celou tu dobu pěkně staraly. Když viděli, že smrt je neodvratná, byli mu obzvlášť na blízku. Služebná ho dokonce políbila. Malý John zemřel v noci. Na jeho obličej zůstal **úsměv**.

John díky lásce zřejmě dosáhl smíření se životem. Byl šťastný i vděčný – a smrt jakoby v tu chvíli neměla zásadní význam.

James Redfield v knize „*Celestinské proroctví*“ píše o rukopise, jehož moudrost by nám měla pomoci na naší cestě. Má deset vhladů (jak jinak). Devátý vhlad (takový rozhovor) se zabývá otázkou výchovy.

Podle tohoto poučení vychováte šťastné dítě. Možná. Posuďte sami.

„Snažila jsem se dceři Maretě... říkat pravdu o každé situaci jazykem, kterému by rozuměla. Když mě kladla otázky, které malé děti obvykle pokládají, brala jsem je velice vážně a vyhýbala jsem se pokušení dát ji vymyšlené, nepravdivé odpovědi...“

Nepřijdou potom děti o své dětství, nedospějí příliš rychle?

„Mareta má spoustu legrace. Honíme se, válíme se a hrajeme všechny dětské hry s fantazií. Rozdíl je v tom, že když si vymýšlíme, ví to.“

„Mareta vypadá sebejistě, protože jsem ji byla k dispozici. Dala jsem ji pozornost jednoho k jednomu, když ji potřebovala. A když jsem u ní nebyla já, tak tu byla sestra, která bydlí vedle. Vždycky měla nějakého dospělého, aby zodpověděl její otázky, a protože měla tuto upřímnou pozornost, nikdy neměla potřebu chovat se tak, aby na sebe upozornila“⁶

Přál bych každému z nás, abychom na své děti byli spíše laskavější než nelaskaví.

Existuje inspirace i z odborných knih? – Rozhodně ano. – Například taková Ciprova: *Galerie světových pedagogů*⁷. Co životopis to inspirace. Navíc je hezky vázaná. Není drahá.

SITUACE (náhodné inspirace)

K jedné zajímavé situaci u mě došlo v létě 1996. Jel jsem tehdy večer tramvají z Liberce do Jablonce nad Nisou, kde jsem měl přednášku na konferenci Handicap III, o službách pro zrakově postižené. Byl jsem oblečený jako řádný přednášející. Kravata a další náležitosti, včetně sebevědomého úsměvu. Po nějaké době přistoupili do tramvaje tři cigáni. Cigáni jak ze Slovenského východu. Na zádech velký vak z plachty. Muž měl na hlavě klobouk. Dokonce opravdu mluvili slovensky.

Označili si jízdenky. Tramvaj byla poloprázdná. Těch pár lidí, kteří byli v jejich blízkosti se s nevolí přesunuli jinam. Byl tam cítit duch rasismu.

Cigáni však za chvíli vystoupili.

⁵ Tamtéž. Str. 207

⁶ Redfield, J. *Celestinské proroctví*. Praha: Knižní klub a Pragma, 1995. ISBN 80-7176-108-7

⁷ Cipro, M. *Galerie světových pedagogů*. Praha: M.Cipro, 2002. ISBN 80-238-7452-7

Jakou jsem zde dostal inspiraci?

Ohromnou.

Já jsem totiž jel „načerno“:

Já jsem byl ten, kdo poškozoval společnost a od koho se lidé v tu chvíli měli stranit.

Večer jsem se cítil šťastný a děkoval jsem oněm anonymním cigánům, že mi pomohli být vzdělanějším.

Na podzim roku 1996 jsem se autem, spolu s kamarády, vracel z kurzu kreativity v Nesměni u Českých Budějovic. Nebyl to špatný kurz. V autě jsme si hezky povídali. Byli jsme kreativní, rozzářeni, sebejistí. Znáte to?

A najednou mě napadlo vystoupit. Viděl jsem malý rybník, byli teprve dvě hodiny odpoledne, nikam jsem nespěchal.

Řekl jsem, ať mi zastaví. Také to znáte?

Bylo to divné. Ale zastavili a odjeli.

-

Nešel jsem až k rybníku. Někde na půli cestě k němu jsem se zastavil. Sednul jsem si do trávy. Slyšel jsem auta od silnice. Slunce moc nehřálo. Byl jsem sám.

-

To je, co se týká děje, téměř všechno. Až na jednu věc. Já jsem se najednou, tam někde v trávě, cítil neskonale **šťastný**. Tak moc, že vám to nevypovím. Je to jeden z mých nejsilnějších životních zážitků.

-

To je vše⁸.

---

⁸ Když jsem se přeci jen vrátil domů. Přepsal jsem si své starší poznámky a nyní, pokud je na to vhodná doba jich mám pár připravených na přečtení.

Opsal jsem některé poznámky ze svých deníčků, které jsem si psal. Mají různý čas i místo vzniku. Většina z nich se uskutečnila jenom při mém snění v křesle a jejich pojítkem je snaha uvolnit ideje, které jsou ve mně.

Kde a kdo je můj syn?
Asi to víš.
V tom, čemu říkáme,
příští okamžik.

Někdy se mi zdá, že čekám celou věčnost na chvíli, kdy budu moci usednout s Pravdou a přitom to není snad ani den a nebo je to všechno tak zvláštní a bezčasé, že není nic jiného než čekání na Definitivní okamžik.

A on Přichází.

A to je zázrak.

Přijde, jako bych si ho ani nemusel zasloužit. Prostě tu je a stačí si k němu jen přisednout (téměř doslova) a přitom se mi zdá, že tak tomu přeci nemůže být. Proč bych ho jinak tak dlouho, tak nekonečně dlouho, hledal? **Jen proto, že jsem ho neviděl?**

Já nevím.

Ale zdá se mi, že všechny mé otázky, celá ta spousta žádostí je ničím vůči jedinému slovu.

Probíhá mnou vlna životního vzrušení, když mám na mysli blaho bližních, prospěch človíčka, když žasnu, jak je všechno dokonale sladěné; jak nekonečně mnoho otázek můžu dávat a na všechny dostávat odpověď. Ale to nepopsatelné je v pauze, kdy přichází odpovědi na otázky, a já poznávám, že všechno kolem mě - přítel i nepřítel, čas i nečas, obloha i země, viditelné i neviditelné - mě vede k okamžiku Naplnění.

A pak vím, že hledaným slovem, tajným klíčem, jedinou alternativou, tím jediným co mohu a dokáži udělat, je říci - Děkuji.

Přeji ≈♥.

Haló,
nejbližší
nemusíme si psát básně
vždyť i tak je nám spolu krásně.

Miluji Vás
a jen hledám
jak Vám to říct. A jak Vám poděkovat,
že tady jste
a že jste na tom stále líp.

Miluji Vás do morku kostí
a v úžasu hledím
na naše rozvíjení.

Bůh Vám žehnej na věčné časy.

Paprsek Tatínka

Paprsek Tatínka, roste si ze sebe
do dálky, do šířky, kam jenom zavede.
Není již hranatým souhvězdím krystalu,
je plný života, jak křivky delfína
možná i kulatý, jak oči v dolíčku
podoben hvězdnému Sluníčku.

Paprsek Tatínka žije tu pro Tebe
abys mohl vyrůstat jenom sám ze sebe
ze shora, ze zdola, jak nejlíp dovedeš
v jediném živůtku - právě teď
bez břehů, bez hranic, se všemi možnostmi
podoben paprsku a jeho naději.

Radost

Radost je v Tobě bratříčku.
Radost je ve Mě bratříčku,
když velkou básničku
máš ve svém srdíčku.

Mnohokrát usedám nad listy papíru,
že aspoň na chvíli rozhrnu temnotu.
V mysli mi vytane odvaha doufání,
že ruce věnuji lidskému státnění
a plamínek lidskosti zažehnu v svatební hranici.
Jak je mi do breku, můj drahý bratříčku,
jaké je zklamání, poctiví nejbližší,
když něco mě vyruší, že toto nesvedu.

Pak sedím jak přibytý, do stolu vklíněný,
smutkem se obtáčím, jak okovem žalářským.
Nehledám, netápu ...
jen tak si naslouchám prošlému zákonu
a pramen smuteční vlhkosti usychá v kanálku.
Učím se vdechovat předběžné naděje
abych až znovu zaklepu,
nebál se zářit v temnotě.

Hlavou mi prochází mnohokrát poznané,
srdce otvírá přetěžké veřeje;
vše je již hotové
Život, Láska, Naděje
a světlo v temnotě.
Pro nás blízké,
pro všechny na světě.

Zpět na stránky: www.ekosad.cz